

Veiligheids- en gezondheidsbeleid

Vette BSO

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Kleine Veiligheidsrisico's.....	3
Gezondheidsrisico's.....	4
Grote Veiligheidsrisico's.....	4
Rol van het team.....	6
Personele planning.....	6
Grensoverschrijdend gedrag.....	7
Regeltjes en geboden.....	8
Vervoer.....	9
Activiteiten locaties.....	10
Als er toch iets gebeurt.....	11
Het proces.....	12
Bijlage: actieplan.....	13

Inleiding

Als ouder vind je het vanzelfsprekend dat je kind na een (mid)dag op de BSO ongeschonden weer thuis komt. Een kwestie van vertrouwen - maar dat is het niet alleen. Als ouder mag je er ook vanuit gaan dat de Overheid erop toeziet dat de kinderopvang (waarvoor jij toeslag krijgt) verantwoord en veilig is. De gemeente stuurt dan ook jaarlijks een inspecteur van de GGD bij ons langs. De inspecteur observeert hoe wij met de kinderen omgaan, stelt vragen aan medewerkers en controleert het beleid en de administratie. Hierop volgt een inspectierapport met daarin een oordeel: oké of niet (helemaal) oké. Wat niet in orde is, moet worden aangepakt en opgelost.

Een grote verantwoordelijkheid voor de inspecteur, zeker als het om veiligheid en gezondheid gaat. Een belangrijk onderdeel van de inspectie was dan ook altijd de jaarlijkse risico-inventarisatie en evaluatie. Op zich een mooi systeem. Een afvinklijst met ongelukken die kinderen tijdens de opvang kunnen overkomen. "Hete thee komt over kind heen", "Kind struikelt over oneffenheid", "Kind komt met hoofd klem te zitten tussen traptreden". Aan ons ieder jaar de taak om de kans in te schatten dat zoiets zou gebeuren en de ernst van de gevolgen te bepalen. "Kind steekt over tussen geparkeerde auto's en wordt aangereden". Oei. Ieder jaar maakten we dus ook een uitgebreid actieplan om de risico's te reduceren. Ook voor gezondheidsrisico's, zoals besmettingsgevaar of een ongezond binnenmilieu. Een actieplan met deadlines en verantwoordelijken, maatregelen en aanpassingen van huisregels die dan in het team besproken werden. De GGD beoordeelde jaarlijks de veiligheid op onze BSO aan de hand van de stukken. Klopten de data, de handtekeningen, de notulen van de teamvergadering en stonden de vinkjes op de goede plaats? Dan werd het onderdeel veiligheid en gezondheid goedgekeurd.

De jaarlijkse risico-inventarisatie was (voor ons) een grote, voornamelijk administratieve, klus waar iedereen een hekel aan had en die op een gegeven moment eigenlijk alleen nog voor de inspectie werd uitgevoerd. Om de veiligheid bij onze manier van werken te waarborgen, was meer (of iets anders) nodig. De strekking van dit veiligheidsbeleid zit dan ook al jaren in mijn hoofd en wordt in

de praktijk al jaren toegepast. Nu staat het ook op papier en is voor iedereen te downloaden vanaf onze website (<http://www.vettebso.nl>). Voor medewerkers een leidraad, voor de inspecteur een bron ter beoordeling. Bovendien hoeven ouders er nu niet meer “blind” op te vertrouwen dat wij de veiligheid van hun kinderen serieus nemen. Want die nemen we heel serieus! Tenslotte is het ook onze bedoeling om alle kinderen 's avonds weer ongeschonden bij hun ouders af te leveren.

Kleine veiligheidsrisico's

De meeste ongelukken gebeuren in huis. Vingers tussen deuren en vallen van de trap. Meestal zijn de gevolgen niet ernstig - een ontveld vingertje of een paar flinke blauwe plekken. En hoewel een harde leerschool, zullen de getroffen kinderen (in ieder geval een tijdje) niet meer zo snel aan de deurklink hangen of overhaast de trap afrennen.

Een val van de trap kan echter ook heel nare gevolgen hebben. Een aanvaring met de deur kan gebroken vingers opleveren. Toch monteren de meeste ouders geen fingersafes op alle deuren in huis en leggen ze ook geen rubberen tegels onderaan de trap. Omdat de wereld vol staat met potentieel gevaarlijke deuren en enge trappen, zullen de meeste ouders proberen het (risicovolle) gedrag van hun kind bij te sturen, bijvoorbeeld met “regeltjes”. Zo doen wij dat ook, met regeltjes. We hebben er niet veel – wij geven liever grenzen aan en maken afspraken met kinderen. Maar op een trap loop je rustig en we spelen niet met de deuren. Regeltjes die maar moeilijk inslijten trouwens – regeltjes zijn natuurlijk ook “stom”. Daarbij is het onze ervaring dat kinderen grote risico's vrij aardig kunnen inschatten, maar de kleine gevaren soms totaal niet zien.

Een situatie met twintig popelende kinderen boven aan een trap vraagt om een korte en duidelijke instructie; een regeltje is dan handig. Die herhalen wij eindeloos en geduldig – “Rustig lopen.” – om te voorkomen dat er ineens twintig kinderen onderaan de trap liggen.

Omdat wij in zoveel verschillende situaties met kinderen komen, worden nieuwe medewerkers al snel getraind in het signaleren van potentiële gevaren. Uitstekende boomwortels en losliggende stoeptegels kom je overal tegen. Hier reageren wij ook niet altijd op, dit hangt af van de omstandigheden. Als een kind achterstevoren voorbij komt rennen, benoemen we de losliggende stoeptegel wel en geven we het advies om rustig en vooruit te lopen (tot we bij het veldje, in de speeltuin, etc zijn).

Het is natuurlijk ook zo dat een kind van 4 jaar wat meer begeleiding nodig heeft bij het trotseren van een gevaar dan een kind van 8 of 10. Op een enge steile trap met een hoge leuning, help je de kleuter naar beneden. Ondertussen zeg je tegen de rest: “Rustig lopen, hè?”

De truc is om zo ontspannen mogelijk (maar wel bewust!) met veiligheidsrisico's om te gaan. Hierbij spreken wij zoveel mogelijk het probleemoplossend vermogen van de kinderen zelf aan. Kinderen die op een muurtje zitten, kunnen achterover vallen. Als het muurtje hoog en de ondergrond meedogenloos hard is, leggen wij uit wat er kan gebeuren. Een blik naar achteren is dan vaak al genoeg voor de kinderen om uit zichzelf van het muurtje af te gaan. Daarvoor hoeven wij niet “Van dat muurtje af!” te blaffen.

Onze bedoeling is om de kinderen, naarmate ze ouder worden, zo steeds meer

verantwoordelijkheid te laten nemen voor hun eigen veiligheid. Tenslotte worden ze na groep 8 ineens aan hun lot overgelaten in het voortgezet onderwijs. Hiervoor is bewustwording nodig. Het regeltje, dat maar moeizaam inslijt, draagt daar niet veel aan bij. We gebruiken de regeltjes alleen om (risicovolle) situaties enigszins in goede banen te leiden. Echt leerzaam zijn de vele ervaringen die de kinderen bij ons opdoen in allerlei omgevingen.

Gezondheidsrisico's

Verkoudheid, krentenbaard, waterpokken – besmetting is het grootste gezondheidsrisico in iedere groep kinderen. Om hele epidemieën te voorkomen is een goede (hand-)hygiëne noodzakelijk. Niet altijd eenvoudig omdat we veel op pad zijn. Af en toe is het goochelen met wasdoekjes en handgel. Het bezoeken van veel verschillende plaatsen heeft wel weer tot voordeel dat het binnenmilieu geen al te grote invloed heeft op de gezondheid.

In de zomer zijn we veel buiten en liggen insecten en teken op de loer. Wij controleren zelf niet dagelijks op teken, maar vragen ouders dit zelf te doen (want dat gaat veel makkelijker onder de douche of in bad). Als er erg veel wespen zijn in de speeltuin, houden wij ons aan het “wespddieet”. Water, komkommer, rijstwafels en zoute crackers. Daar komt geen wesp bij in de buurt. (Als we veilig weer in de bus zitten, eten we dan nog een appel en ontbijtkoek).

Vanaf het moment dat de zon weer wat voorstelt, smeren wij de kinderen in met factor 50 zodra ze uit school komen en nog een keer rond vier uur. Als we aan het water zijn, zoeken we een plekje in de schaduw en smeren nog eens extra.

Als een kind een allergie of intolerantie heeft, is het belangrijk dat wij hiervan op de hoogte zijn. De mentor van het kind informeert collega's hierover. Wij geven liever geen medicijnen aan kinderen. Als het niet anders kan (antibiotica kuurtje, een “astma-fluitje” of Ritalin bv), vragen we ouders een formulier te ondertekenen en de medicijnen in originele verpakking mét bijsluiter mee te geven.

Grote veiligheidsrisico's

Echt ernstig letsel willen wij natuurlijk, koste wat kost, voorkomen. Daarom zijn wij ons altijd bewust van de twee grootste risico's: verdrinking en een verkeersongeval. Risico's met nare gevolgen. Risico's die wij bovendien nogal eens tegenkomen in de dagelijkse praktijk. Wij zijn veel onderweg en gaan nogal eens zwemmen met de kinderen.

Vette BSO staat al sinds 2010 voor de uitdaging om deze grote risico's tot een acceptabel minimum te reduceren. Helemaal uitsluiten kan namelijk niet – daarvoor zouden wij water en verkeer compleet moeten vermijden. En dat is voor ons geen optie.

Bij grote risico's gelden geen “regeltjes” maar “geboden”. In de bus draag je een gordel, zonder diploma draag je in het zwembad de hele tijd vleugels, bij open water een zwemvest. Vleugelkinderen mogen alleen in het ondiepe, waar zij kunnen staan. Als we met een groep door de stad of het dorp lopen, wachten we op elkaar bij het oversteken. Bij een drukke weg gaan twee

medewerkers op straat staan zodat de kinderen tussen de medewerkers veilig kunnen oversteken.

Voordat het dreigende gevaar (water, verkeer) in zicht is, leggen we iedere keer de geldende geboden nog eens uit. Als we een ijsje gaan halen in het dorp, vertellen we vóór we op pad gaan maar weer dat we op elkaar wachten bij het oversteken.

Kinderen zijn trouwens niet gek en zullen over het algemeen niet zomaar een weg oversteken. Geboden worden dan ook zelden overtreden. Maar als het wel gebeurt, volgt een correctie en een goed gesprek. Heb jij je vleugels zelf afgedaan of ben je in het ondiepe gesprongen terwijl je nog geen zwemdiploma hebt, dan kom je langs de kant zitten en willen we even met je praten. Tijdens het gesprek schatten we in of je begrijpt dat je de vleugels hebt omdat wij niet willen dat je verdrinkt. Dat zou zonde zijn. Als je dit snapt, dan mag je weer het water in. En anders blijf je nog even aan de kant. Misschien duurt het wat langer voor het kwartje valt.

Als een kind de geboden echt niet kan begrijpen of verwerken, kan het helaas niet met ons mee. Dit bespreken we met ouders van tevoren, tijdens de intake. Het kind hoeft heus niet altijd braaf te zijn, maar we moeten wel afspraken kunnen maken als het er echt toe doet.

Onder bepaalde omstandigheden is het voor alle kinderen moeilijk om alert te blijven op de grote gevaren (die ze heus wel kennen) en zijn ze de geboden even kwijt. Dit gebeurt als er gewenning optreedt, er (teveel) afleiding is, of als een impuls niet onderdrukt kan worden.

Zo hebben wij een tijdje een lokatie gehad waar de buitenruimte aan de overkant van een (heel rustige) straat lag. Daar kwamen we via een officiële oversteekplaats met markeringen en al. Bij een activiteit in de buitenruimte werd er nogal wat heen en weer gelopen om naar het toilet te gaan en zo. Aan het begin van de middag keek iedereen keurig van links naar rechts en weer terug bij de officiële oversteekplaats. Maar aan het einde van de middag moest een medewerker posten bij de straat om te voorkomen dat kinderen zonder te kijken, tussen de geparkeerde auto's, de weg oprenden. Na zeven keer geen auto te hebben gezien bestond het gevaar voor de kinderen kennelijk niet meer. En dat terwijl juist alleen rond dat tijdstip er enig verkeer in de straat was!

Sommige kinderen kunnen in een situatie met veel prikkels moeilijk focussen. Sommige medewerkers hebben daar trouwens ook last van. Langs de kermis een weg oversteken, is oppassen geblazen. We weten wel wie op dat moment even alleen aandacht heeft voor de lichtjes en geluiden. Die kinderen (en medewerkers) pakken we bij de hand en helpen we veilig naar de overkant.

Dan is er nog iets vreemds met kinderen. Als een eigendom (een bal, een knuffel, een fidget spinner) de straat op rolt, zullen de meesten er direct achteraan rennen. Juist als er een auto aankomt, lijkt het onmogelijk om deze impuls te onderdrukken – het eigendom moet en zal worden “gered”. Je kunt hierover geen afspraken maken, geboden zijn nutteloos. Het kind aan je hand met een ballon zal zich uit je hand losrukken als de ballon ontsnapt. Bij deelname aan het verkeer gaan daarom alle spullen in de tas. Medewerkers houden ballen en ballonnen die niet in de tas passen zelf vast tot we op de plaats van bestemming zijn.

Naast de twee grote gevaren, zijn er ook geboden en werkinstructies voor als we vuur stoken of skaten, steppen, skiën.

Rol van het team

De maatregelen die wij nemen, gaan voornamelijk over (het bijsturen van) gedrag. Onze medewerkers spelen een cruciale rol in dit beleid. Van hen wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid van onze kinderen. Tijdens de opvang bespreken we dagelijks welke risico's ons opvallen en overleggen we hoe we hier het beste mee om kunnen gaan. We moeten wel, want vandaag zitten we in de speeltuin, morgen in het bos en overmorgen in het zwembad. We hebben wat gegeneraliseerde regeltjes (waarover straks meer) die we in verschillende situaties kunnen gebruiken. Maar in aanvulling hierop is het van belang dat we ons iedere middag weer afvragen: "Wat kan hier allemaal gebeuren? Hoe kunnen we ernstige ongelukken voorkomen?"

Nieuwe medewerkers zijn zich niet altijd meteen van de vele risico's bewust, maar willen ook niet dat de kinderen iets overkomt. Betrokkenheid is een voorwaarde om bij ons te kunnen werken. In het begin leggen we de nadruk op "water en verkeer" – de grote gevaren. De geboden en het rijden met een bus vol kinderen.

Er is een hele reeks instructies voor medewerkers, opgenomen in een "Werkinstructie". Die gaan van het controleren van de temperatuur in de binnenruimte, hoe te handelen in geval van wespen tot het veilig parkeren van de bus. Dat geeft enige houvast. Onze medewerkers komen alleen regelmatig voor onverwachte of onbekende situaties te staan, waarvoor niet altijd een pasklare instructie klaar ligt of waarin snel gehandeld moet worden.

Juist omdat een uitgebreide protocollenmap ontbreekt, worden medewerkers gestimuleerd hun gezonde verstand te gebruiken en zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid en gezondheid van de kinderen. Ze leren snel zelf risico's herkennen/ beoordelen en nemen zelf maatregelen als dat nodig is. Hierbij waken zij ervoor dat de kinderen niet onnodig in hun vrijheid worden beperkt. Een maatregel neem je om kinderen te beschermen, niet om het jezelf makkelijk te maken. Dit vraagt om kennis, inzicht, initiatief en oplossingsvaardigheden. Onze medewerkers functioneren dan ook op HBO niveau – hun functie is niet puur uitvoerend.

Medewerkers van Vette BSO weten dat ze niet alles onder controle kunnen houden. We maken heel wat mee. De bus wil aan het eind van de middag niet starten of je kunt de sleutels niet meer vinden, je bent verdwaald in het bos en het wordt al donker, je staat met een collega en 10 kinderen voor een gesloten zwembad omdat daar de bliksem is ingeslagen. (Allemaal waar gebeurd!). Als je paniekerig bent aangelegd, houd je het bij ons niet lang uit. Het is de kunst om op dat moment zoveel mogelijk om de situatie te lachen en erop te vertrouwen dat ook dit weer kan worden opgelost. Zelfs als je alleen aan het werk bent – dan bel je mij, Jan Willem (de taxi), je collega of de ANWB. Laat ons het maar oplossen. Het allerbelangrijkst is dan namelijk dat je aandacht bij de kinderen blijft.

Personele planning

De planning (en het programma) zijn ook van invloed op de haalbaarheid van dit beleid. Hoewel er geen wettelijke bezwaren zijn, kunnen wat ons betreft 2 medewerkers niet met 18 kinderen naar het zwembad. Een medewerker kan net zo min in haar eentje met 10 kinderen naar het bos. 8 Kinderen is max voor een medewerker alleen en de bioscoop of (binnen)speeltuin is dan een

betere activiteit. Bij zwemmen is er nog de norm dat er minimaal 1 volwassene op 2 “vleugelkinderen” aanwezig moet zijn. Als je in je eentje op de groep werkt, mag je alleen gaan zwemmen als iedereen een diploma heeft.

Om het voor de planner nog ingewikkelder te maken – de ene groep kinderen is de andere niet en medewerkers verschillen ook nogal van elkaar. Planner en medewerkers overleggen dus samen of iets wel of niet kan in het rooster (waarbij wettelijke eisen aan groeps grootte en de beroepskracht-kind-ratio natuurlijk sowieso worden nageleefd). Er is altijd de mogelijkheid om een extra volwassene in te zetten of de activiteit te wijzigen als de medewerkers het niet zien zitten.

Als een medewerker alleen werkt, is iemand uit het team “staande bij”. Die is telefonisch bereikbaar en kan binnen 15 minuten ter plaatse zijn. Dit wordt van tevoren afgesproken. De medewerker die alleen werkt, onderneemt een activiteit binnen een straal van 10 km.

Wij zorgen ervoor dat iedere dag een medewerker met een diploma kinder-EHBO aanwezig is. Mocht er onverhoopt toch iets gebeuren, dan weten zij hoe te handelen.

Grensoverschrijdend gedrag

De grens wordt voor ons overschreden als iemand in zijn of haar persoon wordt aangetast. Wij gaan op een normale manier met elkaar om, respecteren elkaars grenzen, schelden niet en gebruiken zeker geen geweld.

Een kind dat een trap uitdeelt, wordt dan ook aangesproken op zijn gedrag. Daarnaast proberen we door goed uit te vragen te achterhalen wat de aanleiding voor de trap is geweest. Vaak blijkt dat het gedrag van het slachtoffer ook niet in de haak was en wordt dat zelfs grif toegegeven. Dit soort akkefietjes komen weleens voor en zijn makkelijk op te lossen door de zaak met de betrokkenen te bespreken zonder al te veel te oordelen.

Een patroon van pesterijen wordt al zorgelijker. Wij proberen zoveel mogelijk in een vroeg stadium te reageren zodat het patroon zich niet ontwikkelt. Zo komt onder meisjes het fenomeen “buitensluiten” vaak voor. Dan staan er drie meisjes voor je neus en zeggen er twee dat ze graag samen willen spelen terwijl nummer drie er een beetje sip bijstaat. Wij zeggen dan altijd: “Op de BSO speelt iedereen met iedereen. Als jullie een keer samen willen spelen, dan spreek je een keer samen af. Maar hier mag iedereen altijd meedoen.” Dat vinden de dames meestal heel logisch en in ieder geval duidelijk. Een patroon van buitensluiten wordt zo in de kiem gesmoord.

Bovendien ontstaan bij ons niet zo snel negatieve patronen omdat er iedere dag een andere activiteit is en wij verschillende plaatsen bezoeken. Daardoor is het ook moeilijker om dingen in het geniep te ondernemen. Dat geldt voor zowel kinderen als medewerkers.

Niet alle kinderen komen vervelende ervaringen bij ons melden. Maar een kind dat zich gepest of onveilig voelt, zal niet vrolijk spelen. Een kind dat zich terugtrekt of niet meer wil spelen, geeft een duidelijk signaal af. Het is dan belangrijk om meteen contact te maken met het kind en uit te zoeken wat er aan de hand is. Ga er niet te snel vanuit dat het “even rust nodig heeft”.

Geweld van een medewerker of andere volwassene tegen een kind wordt natuurlijk absoluut niet getolereerd. Wij kunnen ons niet voorstellen dat dit in ons team zou kunnen gebeuren, maar willen onze ogen er zeker niet voor sluiten. Met enige regelmaat verschijnen er berichten in de media over verontrustende incidenten in het onderwijs, de zorg en de kinderopvang.

Geweld is vaak een uiting van onmacht. Belangrijk is dan ook om te voorkomen dat medewerkers in een situatie komen dat zij kunnen “ontploffen”. Risicofactoren zijn hierbij bijvoorbeeld een hoge werkdruk of angstcultuur. Wij werken dan ook actief aan een hecht team waarbinnen we elkaar ondersteunen en ontzien als het nodig is. De communicatie binnen het team is open en op basis van gelijkwaardigheid. Irritaties worden snel uitgesproken, fouten mag je erkennen (want daar leer je van). Als zaken je boven het hoofd groeien, kun je dat gewoon aangeven. Je wordt altijd serieus genomen en samen zoeken we een oplossing. Het welbevinden van onze kinderen staat tenslotte in direct verband met het welbevinden van onze medewerkers.

Vanuit onze pedagogische visie is het contact met de kinderen ook open en ontspannen, waarbij wij “tussen” de kinderen staan en niet erboven of als een blok ertegenover. Met regeltjes en geboden leiden wij potentieel gevaarlijke situaties in goede banen; ze zijn niet bedoeld om de groep te beheersen of overheersen. Kinderen hebben bij ons een stem en worden gehoord, wij bevestigen hun autonomie. Wij stimuleren ze om het voor zichzelf en elkaar op te nemen en leren ze hun grenzen aan te geven. Zo willen we hun weerbaarheid vergroten tegen welke vorm van agressie dan ook.

Regeltjes en geboden

We hebben bij Vette BSO dus regeltjes en geboden. Werken met een groep kinderen vraagt namelijk om enige sturing. Zonder grenzen, afspraken en wat regeltjes zou het een dolle boel worden. En dat klinkt misschien leuk, maar dat is het niet. Als één kind op de bank gaat springen en wij laten het begaan, springen er in no-time tien kinderen op de bank. Daar is de (IKEA-)bank niet tegen bestand al is dat nog niet zo erg. Deze tien kinderen zijn acuut anarchistisch geworden en krijg je niet zomaar de bank meer af. Dus bestaat de kans dat de (IKEA-)bank instort en alle kinderen over de grond rollen, met hun hoofden tegen elkaar botsen – neuzen bloeden, iedereen huilen. Kortom, een dolle boel is niet leuk. En daarom zijn er regeltjes.

- Binnen rustig lopen (ook op de trap)
- Binnen niet gooien, nergens mee (Buiten alleen met dingen die bedoeld zijn om te gooien)
- Je praat met je gewone stem (die is het mooist)
- Trap/ meubels/ hek/ deur/ toilet zijn geen klimrek/ speelgoed/ speelruimte (oneigenlijk gebruik)
- We blijven van elkaar af
- We noemen elkaar bij de voornaam
- Iedereen speelt met iedereen
- Als je iets wilt pakken uit een tas/ kast/ la – eerst vragen
- Opletten als er iets wordt uitgelegd!
- Met stokken, tassen, enz wordt niet gezwaaid in de buurt van andere kinderen
- In de speeltuin, het zwembad, de skatehal, de bioscoop, etc: hier gelden (in ieder geval) de regels van de aanbieder

Regeltjes zijn er om overtreden te worden. Dat gebeurt dan ook dagelijks. Het is niet erg, er volgt geen straf. Medewerkers herhalen de regeltjes geduldig in situaties waarop ze van toepassing zijn.

De geboden zijn dwingender. De geboden zijn namelijk bedoeld om de kinderen te beschermen tegen grote gevaren (met mogelijk nare gevolgen). Als je een gebod overtreedt, levert dit meteen een risicovolle situatie op. We halen je dan uit de situatie en gaan met je in gesprek over de reden van het gebod. Of je nu 4 jaar bent of 10. Pas als wij zeker weten dat je de reden van het gebod begrijpt, dit serieus neemt en daarmee (mede-)verantwoordelijkheid neemt voor je eigen veiligheid, mag je verder met de activiteit.

- Geen zwemdiploma in het zwembad: vleugels de hele tijd aan (ook aan de kant) en je mag alleen in het ondiepe (80 cm – dus niet in het bubbelbad)
- Geen zwemdiploma bij open zwemwater: zwemvest aan op “het zand”
- Geen zwemdiploma bij open water: (meer, sloot, er wordt niet gezwommen): blijf in het zicht van een medewerker (op gepaste afstand van het water).
- Tot juni, ook met een hele reeks aan zwemdiploma's: niet voorbij de bollen.
- In de bus zit je recht en draag je een gordel. De gordel mag pas af als de motor uit staat.
- Tot je groter bent dan 1.35m zit je op een verhoger. Voor- of achterin maakt daarbij niet uit.
- Keten in de bus mag, maar als de chauffeur er last van heeft, hou je ermee op.
- Bij uitstappen: we wachten op elkaar op de stoep.
- We lopen altijd op de stoep en wachten op elkaar bij het oversteken (en doen dit op de juiste manier)
- Als we door het dorp/ in de stad lopen (langs de weg): “gewoon” lopen en alle spullen in de tas.
- Skaten, skiën, steppen: met een helm op
- Bij kampvuur: alleen volwassenen stoken, kinderen blijven buiten “de cirkel des doods” (ca 1,5 meter afstand van het vuur). Kinderen porren niet met stokken in het vuur.
- Spelen buiten zicht (bv in een grote speeltuin): alleen in groepjes (minimaal 2), waarbij geldt: samen uit, samen thuis.

Bij een activiteit waarop geboden van toepassing zijn, worden deze altijd (nogmaals) vóór aanvang aan de kinderen uitgelegd.

Vervoer

Het vervoeren van kinderen in een auto of bus brengt een enorme verantwoordelijkheid met zich mee. De kinderen zijn als het ware overgeleverd aan de chauffeur. Riemen vast en recht zitten, is het enige wat ze zelf kunnen bijdragen aan een veilige rit.

Als je bij ons komt werken, gaan we eerst een paar keer rijden in een lege bus. Uiteindelijk is het niet meer dan een grote auto, maar iedere auto heeft zo zijn eigenaardigheden. Jij leert zo de bussen kennen en ik krijg een indruk van je rijgedrag. Pas als iedereen zich er goed bij voelt, ga je met een bus vol kinderen rijden.

Ons wagenpark is zeker niet “state-of-the-art”, maar het wordt naar behoren onderhouden en jaarlijks gekeurd. Op de dagen dat er meer kinderen zijn dan er in onze bussen passen, schakelen wij Leenders Personenvervoer uit Ooij in. Zij hebben veel ervaring met leerlingenvervoer.

Activiteiten locaties

Wij komen op meer dan 100 verschillende plaatsen waar iets te beleven valt voor kinderen. Het zwembad, de (binnen-)speeltuin, de klimhal, de schaatsbaan, de zwemplas – ze moeten allemaal voldoen aan wettelijke regels en eisen op het gebied van veiligheid en gezondheid. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) ziet hierop toe. De aanbieders zelf willen ook niet dat er iets akeligs gebeurt op hun locatie en nemen over het algemeen adequate maatregelen om ongelukken te voorkomen.

We blijven wel opletten natuurlijk. Onze regeltjes en geboden zijn overal van toepassing. We houden in de gaten dat de kinderen zich in ieder geval aan de (huis)regels van de aanbieder houden – die zijn er niet voor niets. Het klimrek voor 10+ is niet veilig voor een kleuter, in het zwembad blijf je niet hangen in de uitglijbak van de glijbaan. Op grote locaties (Ierland, dierentuinen, het Openluchtmuseum) blijven de jonge kinderen (t/m 7 jaar) bij de medewerkers in de buurt. Dat doen ze trouwens meestal wel uit zichzelf. De oudere kinderen mogen in groepjes (minimaal 2) zelfstandig erop uit. We spreken wel een actieradius af, geven soms walkie-talkies mee en zeggen dat we het leuk vinden als ze ons af en toe komen vertellen wat ze allemaal hebben gedaan/ gezien/ meegemaakt. We benadrukken daarbij dat ze altijd bij elkaar moeten blijven. Ook al hebben ze slaande ruzie – ze komen samen terug en laten niemand achter.

“Vallen van grote hoogte” is een risico dat op bepaalde activiteiten locaties onze speciale aandacht heeft. In de klimhal en het klimbos bijvoorbeeld, maar ook in de (binnen-)speeltuin. Hier gelden de regels van de aanbieder als geboden. Bovendien houden wij goed in de gaten of de veiligheid wel serieus wordt genomen. Als het onderhoud bijvoorbeeld teveel wordt verslonsd, kunnen gevaarlijke situaties ontstaan. Wij geven dit aan bij de aanbieder en plannen de activiteit eventueel niet meer in.

Soms valt ons ergens een risico op. Op Zandziebar is bijvoorbeeld geen “uitkijkpost” – een punt vanaf waar je het hele eiland kunt overzien. Hier maken we een notitie van in onze activiteitendatabase. Het eiland is te leuk om niet naartoe te gaan, ook als het nog fris is in het voorjaar. Dan is het wel belangrijk dat alle kinderen uit de buurt van de oevers (en het water!) blijven, in het zicht van de medewerkers. Deze (aanvullende) maatregelen staan in onze database beschreven en worden tevoren met de medewerkers doorgesproken als de activiteit op de planning staat.

Als er toch iets gebeurt

We doen ons uiterste best, maar we kunnen helaas niet altijd alles voorkomen. Als er onverhoopt toch een ongeluk gebeurt, doen wij er alles aan om de schade te beperken, zowel fysiek als emotioneel.

Allereerst is het belangrijk dat de rust wordt bewaard. De EHBO-er ontfermt zich over het getroffen kind, handelt volgens de EHBO-richtlijnen en beoordeelt de ernst van de verwonding(en). Ondertussen leidt een medewerker de andere kinderen af.

Bij de meeste incidenten is de schrik gelukkig groter dan de schade, de paniek ernstiger dan de

pijn. Dan helpt een kusje erop, wat “toverzout”, troost en medeleven. Bij sommige (oudere) kinderen doet de dreiging van het kusje alleen al wonderen. “leuw!”

De EHBO-er weet hoe te handelen. Schrammen en builen worden ter plaatse verzorgd. In alle bussen ligt een EHBO-does, die direct wordt aangevuld als er iets is gebruikt.

Als de EHBO-er een bezoekje aan de huisarts nodig vindt, nemen wij contact op met de ouders voor overleg. Kunnen zij het kind komen halen, kan er bij ons iemand weg, hoeveel haast heeft het? Allemaal factoren die in zo'n situatie meespelen. Wij gaan alleen in een uiterst noodgeval zonder overleg met een kind naar de huisarts of een EHBO-post. Bijvoorbeeld als we ouders niet kunnen bereiken en het kind direct medische zorg nodig heeft.

In een echt ernstige situatie bellen wij 112. De EHBO-er blijft dan bij het slachtoffer. De andere kinderen worden weggeleid van de plek des onheils. De medewerkers blijven rustig, zorgen ervoor dat er geen paniek ontstaat en kalmeren eventueel de groep.

Het proces

Bij dit beleid hoort een plan van aanpak. Het geheel wordt minimaal jaarlijks geëvalueerd, aangepast en opnieuw geïmplementeerd. Nieuwe inzichten, omstandigheden en ervaringen worden verwerkt zodat het beleid actueel en onder de aandacht blijft.

Omdat de houding en het gedrag van individuele medewerkers cruciaal zijn voor een succesvolle implementatie van dit beleid, dient het door het hele team te worden “gedragen” – zich eraan conformeren is niet genoeg. Ik (directeur/eigenaar) faciliteer en coach – moedig medewerkers aan vragen te stellen en situaties voor te leggen (interviews), geef feedback en vertrouwen. Ik ben hiervoor regelmatig aanwezig op de groep.

Evaluatie vindt plaats binnen het team en met de oudercommissie. Hierbij komen in ieder geval de volgende vragen aan de orde:

- Welke incidenten hebben het afgelopen jaar plaatsgevonden?
- Hadden we dit kunnen voorkomen? Valt iets op (een patroon)? Zijn nieuwe maatregelen nodig?
- Is het beleid (nog) werkbaar/ haalbaar?
- Is het beleid (nog) actueel? Zijn de omstandigheden nog hetzelfde?
- Geeft de dagelijkse praktijk verder nog aanleiding om het beleid te wijzigen?

Op basis van de informatie uit de evaluatie wordt binnen 3 weken een nieuw actieplan opgesteld en vervolgens uitgevoerd. De oudercommissie heeft een adviserende en controlerende rol in dit proces.

Plan van aanpak veiligheid en gezondheid september 2018

Dit actieplan hoort bij het beleidsstuk van september 2018. Vanwege een wisseling in personeel is de evaluatie vooruitgeschoven naar begin 2019. Thea is verantwoordelijk voor alle acties.

Actie	Deadline	Gerealiseerd
Kinder-EHBO Giselijne en Dominique	01-09-2018	14-09-2018
Beleid bespreken in team	01-10-2018	02-10-2018
APK Keuring		
– Sprinter	01-01-2019	
– Ford	01-01-2019	
– auto	01-01-2019	
– Grijs bus	01-07-2019	
Dagelijkse briefing ivm activiteit-specifieke risico's	ongoing	nvt
Coaching on-the-job	ongoing	nvt
Evaluatie beleid en actieplan met medewerkers en OC	01-01-2019	
Opstellen nieuw actieplan	15-01-2019	